

Sygn. akt III AUa 1629/16

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Lena Jachimowska (spr.)
Sędziowie	SSA Antonina Grymel
	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus
Protokolant	Dawid Krasowski

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2017 r. w Katowicach
sprawy z odwołania L. G. (L. G.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.
o emeryturę pomostową
na skutek apelacji ubezpieczonego L. G.
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach
z dnia 7 lipca 2016 r. sygn. akt VIII U 292/16

oddala apelację.

/-/SSA A. Grymel
Sędzia

/-/SSA L. Jachimowska
Przewodniczący

/-/SSA G. Pietrzyk-Cyrbus
Sędzia

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu L. G. prawa do emerytury pomostowej na podstawie:

- art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat oraz po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy,
- art. 4 w związku z art. 11 i art. 49 w/w ustawy, gdyż na dzień 1 stycznia 2009r. ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynoszącego co najmniej 15 lat, a jedynie 2 lata, 1 miesiąc i 7 dni, a to: czyli następujące okres zatrudnienia: od 4 września 1974r. do 27 września 1974r., od 4 lipca 1975r. do 27 lipca 1975r., od 17 lipca 1979r. do 2 stycznia 1980r., od 19 stycznia 1981r. do 19 lipca 1982r.

Organ rentowy wskazał, że do okresu pracy górniczej nie zaliczył pracy ubezpieczonego w KWK „(...)” od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. (10 lat, 4 miesiące i 7 dni) na stanowisku inspektor techniczny w dziale przygotowania produkcji, gdyż stanowisko to nie zostało wymienione w zarządzeniu nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994r., a ubezpieczony nie przedstawił wykazu zjazdów za ten okres.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji, sprecyzowanym na rozprawie w dniu 16 maja 2016r. domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury pomostowej od dnia 16 grudnia 2015r. z zaliczeniem do pracy górniczej okresów zatrudnienia: od 17 lipca 1979r. do dnia 19 lipca 1982r. - w wymiarze półtorakrotnym, od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r., służby wojskowej, pobierania renty z tytułu wypadku przy pracy w latach 1982-1983, zasiłku socjalnego, a także jako pracy równorzędnej z pracą górniczą, innej pracy na podstawie art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn wskazanych w zaskarżonej decyzji. Nadto organ rentowy podniósł, iż brak jest podstaw do zaliczenia do pracy górniczej okresu odbywania służby wojskowej oraz okresu nieświadczenia pracy po zakończeniu tej służby – do 18 stycznia 1980r. Wskazał także, iż ze

świadczenia KWK „(...)” nie wynika, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w związku z likwidacją kopalni.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach wyrokiem z dnia 7 lipca 2016r., sygn. akt VIII U 292/16 oddalił odwołanie.

Z ustaleń Sądu Okręgowego, poczynionych w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, wynika, że ubezpieczony urodził się w dniu (...), legitymuje się ponad 30-letnim okresem składkowym i nieskładkowym. W dniu 9 grudnia 2015r. złożył wniosek o emeryturę pomostową, rozpoznany zaskarżoną decyzją.

Następnie Sąd ten ustalił, że od 4 września 1974r. do 27 września 1974r. oraz od 4 lipca 1975r. do 27 lipca 1975r. ubezpieczony był zatrudniony w KWK „(...)” na stanowisku robotnika dołowego – praktykanta pod ziemią. Następnie w okresie od 17 lipca 1979r. do 19 lipca 1982r. oraz od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. ubezpieczony pracował w KWK „(...)” w G. na stanowiskach: od 17 lipca 1979r. do 2 stycznia 1980r. – stażysty pod ziemią, od 3 stycznia 1980r. do 22 grudnia 1980r. – zasadnicza służba wojskowa (odbywał zasadniczą służbę wojskową od 3 stycznia 1980r. do 22 grudnia 1980r. i powrócił do świadczenia pracy od 19 stycznia 1981r.), od 19 stycznia 1981r. do 19 lipca 1982r. – nadgórnika oddziału wydobywczego pod ziemią, od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. – inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią. W świadectwie pracy z dnia 30 listopada 1993r. dotyczącym tego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, Kopalnia wskazała, iż stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn ekonomicznych, na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989r. Po ustaniu tego zatrudnienia ubezpieczony w okresie od dnia 1 grudnia 1993 r. do dnia 30 listopada 1995r. pobierał zasiłek socjalny.

Dalej Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczony był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych: od 1 stycznia 1996r. do 14 kwietnia 1996r. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą, a od 15 kwietnia 1996r. do dnia 31 grudnia 2005r. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. Od 11 stycznia 2006r. do 13 czerwca 2007r. ubezpieczony był zarejestrowany jako osoba bezrobotna. Do chwili obecnej nie podjął zatrudnienia. W okresie od 20 lipca 1982r. do dnia sierpnia 1987r. ubezpieczony pobierał górniczą rentę inwalidzką z tytułu następstw wypadku przy pracy.

Na podstawie dowodu z zeznań świadka B. W. oraz zeznań ubezpieczonego, Sąd Okręgowy ustalił, że pracując w KWK „(...)” na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. ubezpieczony zajmował się przygotowywaniem regulaminów transportu, dokumentacji

wybrożeń ścian, zbrojenia ścian i przodków, obudów, dokumentacji układów transportowych. Ubezpieczony generalnie wykonywał swoją pracę w biurze, znajdującym się w budynku dyrekcji i czasami zjeżdżał pod ziemię, co zdarzało się przeciętnie kilka razy, a czasem kilkanaście razy w miesiącu.

Z ustaleń tego Sądu wynika również, ubezpieczony w KWK „(...)” zaprzestał pracy w dniu 30 listopada 1993r., co wiązało się ze stopniowym zmniejszaniem zatrudnienia w Kopalni z uwagi na proces jej likwidacji, który ostatecznie nastąpił w 2000r.

Nadto Sąd pierwszej instancji ustalił też, iż w piśmie z dnia 22 czerwca 1987r. sporządzonym przez ubezpieczonego – skierowanym do Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w sprawie odwołania ubezpieczonego od decyzji Obwodowej Komisji Lekarskiej ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia – ubezpieczony podał między innymi – cyt.: „Obecnie pracuję w KWK „(...)” na stanowisku wymagającym sporadycznych zjazdów na dół (...)”, „Zjeżdżając sporadycznie na dół znam swoje możliwości fizyczne i wiem na pewno, że nie podołam ciągłej pracy na dole”.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy, wskazując na regulacje art. 4, art. 3 ust. 1 i ust. 3, art. 11, art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, stwierdził, że dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej koniecznym jest łączne spełnienie wymienionych (w przepisach) warunków, gdyż brak spełnienia któregokolwiek z nich uniemożliwia przyznanie prawa do świadczenia.

Sąd wskazał, że okolicznością bezsporną jest, iż ubezpieczony urodził się po dniu 31 grudnia 1948r., ukończył wiek 60 lat (w dniu (...)) legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym i nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Natomiast, w ocenie Sądu Okręgowego, ubezpieczony nie spełnił przesłanek prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy, gdyż bezspornie nie spełnił warunku prawa do tego świadczenia wymienionego w art. 4 pkt 6, bo po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, co jest okolicznością bezsporną w sprawie. Odwołujący domagał się przyznania prawa do emerytury pomostowej w związku z wykonywaniem pracy górniczej, a więc na mocy powołanych wcześniej przepisów art. 11 w związku z art. 4 i art. 49 ustawy. Jednakże z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie spełnił również przesłanek prawa do tego świadczenia, gdyż nie udowodnił 15-letniego okresu pracy górniczej na dzień 1 stycznia 2009r., wymienionej w art. 50c ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem tego Sądu, brak jest podstaw prawnych do zaliczenia na prawo do emerytury pomostowej jako pracy górniczej okresu zatrudnienia ubezpieczonego w KWK „(...)” od 17 lipca 1979r. do 19 lipca 1982r., a konkretnie okresów od 17 lipca 1979r. do 2 stycznia 1980r. oraz od 19 stycznia 1981r. do 19 lipca 1982r. (to jest po wyłączeniu służby wojskowej) na stanowiskach kolejno stażysty pod ziemią i nadgórnika oddziału wydobywczego pod ziemią, w wymiarze półtorakrotnym. Bowiern przepis art. 50d ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala na zaliczenie wymienionych w przepisie okresów wykonywania pracy, o której mowa w pkt 1 i 2 w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury. Tymczasem ustawa o emeryturach pomostowych nie zawiera uregulowania o podobnej treści.

W uznaniu Sądu pierwszej instancji niewątpliwie brak jest również podstaw do zaliczenia do pracy górniczej, okresu zatrudnienia ubezpieczonego w KWK „(...)” od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią na podstawie art. 50c ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, gdyż z zebranego materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę zarówno na powierzchni, jak i pod ziemią.

Sąd pierwszej instancji, powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 3 marca 2011r. (sygn. akt II UK 297/10, LEX nr 817534), wskazał, że dla zaliczenia spornego okresu pracy ubezpieczony musiałby wykazać, iż wykonywał ją pod ziemią przez co najmniej połowę dniówek roboczych w miesiącu, to jest przeciętnie kilkanaście dni w miesiącu, stosownie do § 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, po dniu 1 stycznia 1981r. za miesiąc przyjmuje się 22 dniówki robocze. Faktu tego ubezpieczony jednak nie udowodnił.

Sąd Okręgowy zaznaczył, iż na okoliczność rzeczywiście wykonywanej w tym czasie pracy dopuścił dowód z zeznań ubezpieczonego i świadka B. W., gdyż ubezpieczony nie dysponował wykazem zjazdów za powyższy okres sporny. Z zeznań tych wynika jednak, iż ubezpieczony pod ziemią pracował przeciętnie po kilka dni w miesiącu, a więc sporadycznie, co znajduje potwierdzenie także w treści pisma ubezpieczonego z dnia 22 czerwca 1987r., w którym wskazywał, iż na zajmowanym wówczas stanowisku pracy wymaga się od niego sporadycznych zjazdów pod ziemię. Wprawdzie zarówno świadek, jak i ubezpieczony podnosili, iż czasami w miesiącu ubezpieczony miał kilkanaście zjazdów

pod ziemię, jednak w ocenie Sądu - mając na względzie treść powołanego wcześniej pisma ubezpieczonego z dnia 22 czerwca 198 r. - jeżeli już, to zdarzało się to rzadko, a w świetle zgromadzonej dokumentacji, brak jest obecnie możliwości ustalenia jakie to były miesiące.

Sąd pierwszej instancji stwierdził także, iż brak jest podstaw do zaliczenia do pracy górniczej okresu pobierania zasiłku socjalnego oraz renty inwalidzkiej z tytułu następstw wypadku przy pracy, gdyż okresy takie nie zostały wyszczególnione w art. 50c jako okres pracy górniczej czy też okresy równorzędne z pracą górniczą. Wreszcie, brak jest podstaw do zaliczenia jako pracy równorzędnej z pracą górniczą innej pracy na podstawie art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy emerytalnej. Z literalnego brzmienia tego uregulowania prawnego wynika jednak wyraźnie, iż zaliczeniu na podstawie tego przepisu podlegają wyłącznie okresy wykonywania pracy w ramach zatrudnienia. Tymczasem ubezpieczony po zwolnieniu z KWK „(...)” pobierał zasiłek socjalny, a następnie wykonywał pracę, lecz nie w ramach zatrudnienia, a jako osoba współpracująca przy prowadzeniu działalności gospodarczej i następnie prowadząca tę działalność. Już tylko chociażby z tych względów zaliczenie w/w okresu spornego jako pracy równorzędnej z pracą górniczą nie jest możliwe. Nadto bezpośrednio przed rozwiązaniem stosunku pracy z KWK „(...)” ubezpieczony nie wykonywał pracy górniczej rozumieniu art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej (o czym mowa powyżej), co również stanowi okoliczność niepozwalającą na zastosowanie powołanego art. 50c ust. 2 pkt 2 wzmiankowanej ustawy.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że wobec braku podstaw do zaliczenia do pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą wyszczególnionych powyżej okresów spornych (i nawet przy ewentualnym uwzględnieniu do takiej pracy okresu służby wojskowej), ubezpieczony nie udowodnił przewidzianego w art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych, 15-letniego okresu pracy górniczej. W takiej sytuacji dochodzone świadczenie mu nie przysługuje.

W konsekwencji takiego stanowiska, Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Wyrok w całości apelacją zaskarżył ubezpieczony, wnosząc o jego zmianę domagał się: (-) respektowania zapisów świadectwa pracy i zaliczenia II okresu zatrudnienia czyli od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. (10 lat, 4 miesiące 6 dni) jako pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 1 i/lub 5 ustawy emerytalnej oraz (-) zaliczenia jako pracy równorzędnej z pracą górniczą innej pracy na podstawie art. 50c ust. 2 pkt 2 w wymiarze uzupełniającym wymagane 15 lat i przyznania prawa do emerytury pomostowej.

W przypadku przyznania emerytury pomostowej na podstawie powyższych punktów pominięcia procedowania punktów poniższych.

Nadto wniósł o respektowanie zapisów świadectwa pracy, a tym samym zaliczenie okresu zatrudnienia od 17 lipca 1979r. do 19 lipca 1982r. (3 lata, 3 dni) jako pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej oraz przeliczenie tego okresu pracy jako pracy w wymiarze 1,5 krotnym na podstawie art. 50d ustawy emerytalnej oraz rozporządzenia MPiS z 23 grudnia 1994r. w wysokości 4 lat, 6 miesięcy i 2 dni.

Skarżący przede wszystkim zarzucił Sądowi bezkrytycznie powtórzenie stanowiska ZUS, odmawiającego uznania tego okresu twierdząc, iż nie udowodnił min. 11 zjazdów miesięcznie oraz, że jego stanowisko nie znalazło się w zarządzeniu nr 9 z dnia 23 grudnia 1994r. (opublikowanym w Dzienniku Urzędowym MPIH z lipca 1995r. nr 1). Podkreślił, że na dzień przed terminem złożenia apelacji uzyskał potwierdzenie ZUS, że stanowisko inspektora ds. przygotowania produkcji jednak jest w zarządzeniu. W związku z tym prawdopodobnie zamieszczona niżej argumentacja nie jest potrzebna gdyż jeśli warunkiem uznania pracy za górniczą jest obecność stanowiska w zarządzeniu, to został on spełniony.

Nadto apelujący przedstawił obszerną argumentację na poparcie pozostałych zarzutów, którą podtrzymał w wygłoszonym wystąpieniu na rozprawie apelacyjnej.

Organ rentowy nie zajął stanowiska wobec zarzutów i twierdzeń apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie bowiem jej zarzuty są nieusprawiedliwione.

Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd Okręgowy, ferując zaskarżony wyrok, nie naruszył prawa materialnego. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji, jednakże argumentacja prawna Sądu pierwszej instancji wymaga uzupełnienia.

Przed przystąpieniem do analizy prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia wypada zwrócić uwagę na regulacje zawarte w ustawie z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008r. Nr 237, poz. 1656). W szczególności zaznaczyć należy, że emerytury pomostowe zastąpiły emerytury przysługujące w obniżonym wieku pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze, przyznawane na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 887 ze zm. – dalej ustawa emerytalna). Co do zasady prawo do tego ostatniego świadczenia ubezpieczony nabywał z reguły w niższym wieku, niż powszechny wiek emerytalny (wynoszący wówczas 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn) pod warunkiem wykazania 15-letniego okresu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Cechą charakterystyczną emerytur pomostowych jest ich przejściowy charakter. Stanowią pomost pomiędzy świadczeniami nabytymi przed osiągnięciem wieku emerytalnego a prawem do emerytury przyznawanej na ogólnych zasadach systemu powszechnego.

W rozpoznawanej sprawie liczący 60 lat ubezpieczony, wykonujący przed dniem 1 stycznia 1999r. przez 2 lata, 1 miesiąc i 7 dni pracę górniczą pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (w okresach: od 4 września 1974r. do 27 września 1974r. i od 4 lipca 1975r. do 27 lipca 1975r. – robotnik dołowy - praktykant pod ziemią, od 17 lipca 1979r. do 2 stycznia 1980r. – stażysta pod ziemią, od 19 stycznia 1981r. do 19 lipca 1982r. – nadgórnik oddziału wydobywczego pod ziemią) oraz w okresie od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. pracę na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią (10 lat, 4 miesiące i 7 dni), ubiega się o ustalenie prawa do emerytury pomostowej. Na prawo do tego świadczenia skarżący domaga się także uwzględnienia jako pracy równorzędnej z pracą górniczą, innej pracy na podstawie art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy emerytalnej – okresu współpracy przy prowadzeniu działalności pozarolniczej od 1 stycznia 1996r. do 14 kwietnia 1996r. oraz okresu prowadzenia przez ubezpieczonego pozarolniczej działalności od 15 kwietnia 1996r. do 31 grudnia 2005r. Roszczenie ubezpieczonego obejmuje także żądanie zaliczenia pracy górniczej świadczonej pod ziemią do 19 lipca 1982r. w wymiarze półtorakrotnym.

Sąd Okręgowy prawidłowo stwierdził, że wyniki postępowania dowodowego nie stanowią podstawy do uznania, że ubezpieczony wykazał przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej określone w art. 4, art. 11 oraz art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Niespornym jest, że skoro ubezpieczony po dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (nie spełnia warunku określonego pkt 6 art. 4 ustawy), to jego uprawnienia do żądanego świadczenia podlegają ocenie na podstawie art.49 w zw. z art.11 powołanej ustawy. Przepis art. 49 omawianej ustawy, skierowany jest do tych osób – które czyniąc starania o

przyznanie prawa do emerytury pomostowej – po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywały pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, ale spełniają warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12, jak też wykażą, że w dniu 1 stycznia 2009r. (tj. w dniu wejścia w życie ustawy) posiadany okres pracy w szczególnych warunkach, wymagany według poprzednio obowiązujących przepisów jest okresem pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Taką interpretację normy art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych przeprowadził Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt II UK 164/11, rozstrzygniętej wyrokiem z dnia 13 marca 2012r., stwierdzając, że „warunkiem skutecznego nabycia emerytury pomostowej w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub przepisów dotychczasowych) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po dniu 1 stycznia 2009r. Jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i z tego względu posiada jedynie staż pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy / okres prac można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych lub o szczególnym charakterze art. 3 ust. 3 tej ustawy). Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być traktowany w ten sposób”.

Stosownie do treści art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych pracownik wykonujący prace górnicze, o których mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli: 1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 2) ma okres pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z kolei wedle art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do świadczenia uzależnione jest od łącznego spełnienia przez tego pracownika następujących warunków: urodzony po dniu 31 grudnia 1948r. (punkt 1), legitymujący się okresem składkowym i nieskładkowym, wynoszącym co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn (punkt 4), przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonujący prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

(punkt 5), po dniu 31 grudnia 2008r. wykonujący pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 (punkt 6) oraz nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy (punkt 7).

Jak już wyżej wskazano ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948r., wiek pomostowy – 60 lat osiągnął w dniu (...). Nadto legitymuje się niespełna 31-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, z dniem 30 listopada 1993r. rozwiązał stosunek pracy. Wnioskodawca przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach – pracę górniczą pod ziemią jako pracownik dołowy, stażysta pod ziemią i nadsztygar oddziału wydobywczego pod ziemią, o której mowa w art. 50c pkt 1 ustawy emerytalnej i wykazany wymiar tej pracy wynosi 2 lata, 1 miesiąc i 7 dni. Jak zasadnie stwierdził Sąd Okręgowy, ten okres pracy górniczej nie podlega zaliczeniu na prawo do emerytury pomostowej w wymiarze półtorakrotnym bowiem, zgodnie z art. 50d ust. 1 ustawy emerytalnej, praca górnicza o tym kwalifikowanym charakterze podlega uwzględnieniu jedynie przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, po wykazaniu, że wykonywane pod ziemią obowiązki pracownicze były realizowane w warunkach, o jakich mowa w punkcie 1 i 2 tej normy prawnej.

W tym miejscu należy przypomnieć skarżącemu, iż już ubiegając się o ustalenie prawa do górniczej emerytury, powyższy okres pracy górniczej nie został uwzględniony jako praca górnicza w wymiarze półtorakrotnym, zarówno w decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia z dnia 19 września 2011r., jak też w postępowaniu odwoławczym przed Sądami obu instancji, w sprawach sygn. (...) i sygn. (...), zakończonych wyrokami odpowiednio: z dnia 15 marca 2012r., oddalającym odwołanie ubezpieczonego o przyznanie prawa do emerytury górniczej oraz z dnia 28 lutego 2013r., oddalającym apelację skarżącego od wyroku Sądu pierwszej instancji.

W opozycji do stanowiska apelującego, trafną jest także ocena Sądu pierwszej instancji, że do co najmniej 15-letniego okresu pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wymaganej w pkt 2 art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych nie podlega zaliczeniu okres współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności oraz okres prowadzenia przez ubezpieczonego działalności pozarolniczej. Ustawodawca wymaga bowiem wykazania wyłącznie okresu pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy, a nie udowodnienia zatrudnienia przy innych pracach, na warunkach określonych w ust. 2 art. 50c ustawy emerytalnej. Oznacza to, że praca równorzędna z pracą górniczą, wymieniona w art. 50c ust. 2 ustawy emerytalnej, nie może zostać zaliczona starającym się o emeryturę pomostową. Na marginesie należy stwierdzić, że art. 50c ust. 2

pkt 2 ustawy emerytalnej dotyczy przejścia pracownika do innego niegórniczego zatrudnienia czyli podjęcia pracy u innego pracodawcy. Niewątpliwie nie dotyczy to rozpoczęcia współpracy czy prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wreszcie, kolejny zarzut apelacji – *nierespektowanie zapisów świadectwa pracy i niezaliczenie okresu od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. jako pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 1 i/lub 5 ustawy emerytalnej*. Rację ma skarżący, iż sporny okres zatrudnienia na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią stanowi pracę górniczą tzw. mieszaną, wykonywaną częściowo pod ziemią i częściowo na powierzchni, o jakiej mowa w art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej, podlegającą zaliczeniu na uprawnienia do emerytury górniczej bez potrzeby dokumentowania przepracowania co najmniej połowy dniówek roboczych pod ziemią w miesiącu. Bowiem zajmowane przez ubezpieczonego stanowisko zostało wymienione w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą (część C pkt 7). Okres ten został uwzględniony podczas starań ubezpieczonego o ustalenie prawa do emerytury górniczej.

Godzi się jednak wskazać na odmienne w tej kwestii stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 7 marca 2013r., sygn. akt I UK 533/12, zgodnie z którym „wadliwym jest uznanie, że art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej w związku z zarządzeniem nr 9 z dnia 23 grudnia 1994r. nie wymaga od osób zatrudnionych na stanowiskach mieszczących się w tych regulacjach, pracy pod ziemią w konkretnym wymiarze, wystarczy rodzaj stanowiska związanego „z koniecznością jakichkolwiek zjazdów pod ziemię”. O ile rzeczywiście przepis art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej nie zawiera warunku przepracowania pod ziemią „jakiegokolwiek ilości dniówek”, to jednak nie można zaakceptować poglądu, że dla zakwalifikowania danego zatrudnienia do pracy górniczej w rozumieniu tego przepisu nie jest wymagany określony wymiar pracy pod ziemią”. Wykładnia językowa i funkcjonalna przepisów art. 50c ust. 1 pkt 5 i art. 50b ustawy emerytalnej prowadzi do wniosku, że „praca na stanowiskach dozoru (kierownictwa) ruchu, aby być uwzględnioną przy ustaleniu prawa do emerytury górniczej musiała być wykonywana co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy pod ziemią”.

Powracając na grunt analizowanego sporu, zdaniem Sądu Apelacyjnego, w ocenianym sporze o ustalenie uprawnień do emerytury pomostowej, w spornym okresie, od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r., ubezpieczony nie był pracownikiem wykonującym prace

w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, stanowiącym, iż za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1. W myśl powołanego art. 3 ust. 4 tej ustawy, dodatkowym wymaganiem pozwalającym na uznanie wykonywania przez pracownika prac, o których mowa w art. 3 ust. 1, jest ich wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy. W wyroku z dnia 22 lipca 2013r., sygn. akt III UK 106/12 (LEX nr 1555688) Sąd Najwyższy stwierdził, że w art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych chodzi o wymiar czasu pracy faktycznie wykonywanej w narażeniu na czynniki ryzyka określone w art. 3 ust. 1 tej ustawy, które powodują, że dane prace są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach. Dlatego dla uznania, że praca jest wykonywana w szczególnych warunkach niezbędne jest jej rzeczywiste wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla pracownika dniówkę roboczą. Za taką wykładnią użytego w art. 3 ust. 4 pojęcia "w pełnym wymiarze czasu pracy" przemawia w szczególności to, że ustawodawca związał go ze sformułowaniem "pracowników wykonujących", co jednoznacznie wskazuje, że pełny wymiar czasu pracy związany jest z rzeczywistym wykonywaniem prac, o którym mowa w ust. 1, w takim właśnie wymiarze czasu pracy.

Skoro niespornym jest, że praca skarżącego na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią była świadczona przez ubezpieczonego częściowo na powierzchni oraz częściowo pod ziemią, to tenże okres pracy nie podlega uwzględnieniu na prawo do żądanej emerytury.

Jednakże wskazać należy, że nawet zaliczenie okresu pracy górniczej od 25 lipca 1983r. do 30 listopada 1993r. wraz z okresem pracy górniczej wykonywanej przez okres 2 lat, 1 miesiąca i 7 dni pod ziemią, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie spowodowałoby, iż spełnienia przesłanki legitymowania się co najmniej 15-letnim okresem pracy górniczej, wymaganym przez art. 11 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż wymiar tej pracy wyniósłby 12 lat, 5 miesięcy i 14 dni. Tym samym nie zostałby wykazany warunek, określony w art. 49 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, co sprawia, że roszczenie skarżącego o ustalenie prawa do dochodzonej emerytury nie może zostać zaspokojone.

Niezależnie od powyższego wypada też podnieść, iż nawet przy przyjęciu, że ubezpieczony posiadałby wymagany okres pracy górniczej, to, jak już wyżej wskazano, niekontynuujący po dniu 31 grudnia 2008r. pracy w szczególnych warunkach wnioskodawca zobowiązany jest wykazać, że dotychczasowy staż pracy w szczególnych warunkach

stanowi pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 49 pkt 3 omawianej ustawy). Tego warunku skarżący także nie zdołałby wykazać. Bowiernie nie budzi wątpliwości Sądu drugiej instancji, że już sam tylko charakter pracy ubezpieczonego na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią nie stanowi pracy w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, a których to rodzaj prac wymieniony jest w załączniku nr 1 do ustawy.

Błędną jest ocena skarżącego, wyrażona na rozprawie apelacyjnej, iż wykonywane na zajmowanym stanowisku prace projektowe w dziale przygotowania produkcji uprawniają zakwalifikowanie ich jako pracy w szczególnych warunkach, wymienionej w poz. 2 załącznika nr 1 do omawianej ustawy: prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. Przypominając, iż przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej, stwierdzić należy, iż nieuprawnioną jest rozszerzająca wykładnia pracy, objętej punktem 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że udziałem skarżącego na stanowisku inspektora technicznego w dziale przygotowania produkcji pod ziemią było przygotowywanie regulaminów transportu, dokumentacji wybrojeń ścian, zbrojenia ścian i przodków, obudów, dokumentacji układów transportowych. Zatem uznanie, iż opracowywanie dokumentacji dotyczącej prac eksploatacyjnych związanych z urabianiem minerałów skalnych prowadziłoby do naruszenia ścisłej wykładni pracy objętej pozycją 2 załącznika nr 1 do cytowanej ustawy. Albowiem już sama wykładnia gramatyczna „prac eksploatacyjnych związanych z urabianiem materiałów skalnych” wskazuje, że prace te dotyczą tylko urabiania materiałów skalnych. Według Słownika języka polskiego PWN (tom III, str. 615-616 Warszawa 1981 pod redakcją prof. dr Mieczysława Szymczaka) urobić w górnictwie oznacza oddzielić, oderwać mniejsze lub większe kawałki skały, kopaliny od calizny (ręcznie, mechanicznie lub za pomocą innych środków). Urabianie materiałów skalnych – kopaliny węgla kamiennego jest udziałem ścisłego kręgu górników zatrudnionych w przodkach bezpośrednio przy urabianiu urobku. W pojęciu znaczeniowym pozycji 2 załącznika nr 1 nie zawierają się prace pośrednio związane z urabianiem materiałów skalnych, mające zapewnić niezakłócony przebieg procesu urabiania tych minerałów, a tym bardziej prace projektowe dotyczące tego procesu.

Reasumując Sąd drugiej instancji stwierdza, iż ubezpieczony nie wykazał, iż spełnia warunki do przyznania emerytury pomostowej, w konsekwencji - jego apelacja nie mogła zostać uwzględniona.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Apelacyjny po myśli art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/SSA A. Grymel
Sędzia

/-/SSA L. Jachimowska
Przewodniczący

/-/SSA G. Pietrzyk-Cyrbus
Sędzia